

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี กลุ่มงานทันตสาธารณสุข โทร. ๐ ๕๖๕๑ ๑๕๖๕ ต่อ ๒๐๖

ที่ อน ๐๐๓๓.๐๑๒/๗๖๓

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure : SOP) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

๑. ต้นเรื่อง

ตามที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ได้กำหนดกิจกรรมการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure: SOP) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ทั้งกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุน ให้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อพัฒนาหมวด ๖ การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ในมิติกระบวนการ จากระดับ A (Approach) ไปสู่ระดับ D (Deployment) ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ และผลักดันให้เป็นหมวดที่มีการดำเนินงานโดดเด่น ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เพื่อขับเคลื่อนให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี มุ่งเป็นองค์กรสมรรถนะสูงตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ขับเคลื่อนกิจกรรมการจัดทำ SOP สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ผ่านกลไกหลักคือ คณะทำงานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี หมวด ๖ การมุ่งเน้นระบบการปฏิบัติการ โดยจัดประชุม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ทุกกลุ่มงานจัดทำ SOP ทุกงาน โดยใช้รูปแบบ SOP ตามมติที่ประชุม กำหนดให้ส่งเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ภายในสิ้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๖ ระยะที่ ๒ ภายในสิ้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ ให้ผู้รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนาคุณภาพและรูปแบบบริการ ตรวจสอบความถูกต้องและส่งกลับให้แก่กลุ่มงาน เสนอผู้บริหารเพื่อขออนุมัติใช้ภายในสิ้นเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖ (เอกสารหมายเลข ๒)

๓. ข้อพิจารณา

กลุ่มงานทันตสาธารณสุข ได้จัดทำ SOP ระยะที่ ๑ จำนวน ๘ เรื่อง และได้จัดส่งให้ผู้รับผิดชอบกลุ่มงานพัฒนาคุณภาพฯ ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว เห็นควรอนุมัติมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure: SOP) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ตามเอกสารที่เสนอมาพร้อมนี้

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

อนุมัติ

๕

(นายประพันธ์ กาญจนดุขุฎี)

ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ

ว่าที่ร้อยตรี **Do**

(คนัย พัทธ์อรรมพ)

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

“ชื่อสัตย์ สามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ จรรโลงวินัย”

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน Standard

Operating Procedure : SOP

กลุ่มงานทันตสาธารณสุข

(รหัส 012/1-9)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี

กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

หน้า

- การวางแผนและพัฒนายุทธศาสตร์ทันตสาธารณสุข
(SOP-012-01-01) ๑
- โครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic)
ในสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ
(SOP-012-02-01) ๕
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์
(SOP-012-02-02) ๙
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)
(SOP-012-02-03) ๑๔
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล
(SOP-012-02-04) ๑๙
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
(SOP-012-02-05) ๒๔
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มวัยทำงาน
(SOP-012-02-06) ๒๙
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ
(SOP-012-02-07) ๓๔
- การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง
(SOP-012-02-08) ๓๙

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การวางแผนและพัฒนายุทธศาสตร์ ทันตสาธารณสุข</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-01-01 แผ่นที่ ๑/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ค. 2566</p>
--	--	--

<p>จัดทำ</p> <p></p> <p>(นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ ๘ / ส.ค. / ๒๕๖๖</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p></p> <p>(นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ ๘ / ส.ค. / ๒๕๖๖</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี (दनัย พัทธ์อรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี - 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การวางแผนและพัฒนายุทธศาสตร์ ทันตสาธารณสุข</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-01-01 แผ่นที่ ๒/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ต.ค. 2566</p>
--	--	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑) เพื่อเป็นกรอบกำหนดทิศทางและเป้าหมายของงานทันตสาธารณสุข
- ๒) เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมกำกับงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- ๓) เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ขอบเขต (Scope)

เป็นการจัดทำแผนงานทันตสาธารณสุขในระดับจังหวัดระยะสั้นโดยเน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วมจากทุกระดับ

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

๓.๑ การวางแผน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ และตัดสินใจที่จะกำหนดวิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้สามารถบรรลุผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด

๓.๒ แผนหรือแผนงาน คือ สิ่งที่เขียนขึ้นเพื่อใช้อธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติงาน ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้บุคคลอื่นๆ ทั้งในและนอกหน่วยงานเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดขึ้น ตลอดจนบอกถึงช่วงเวลา สถานที่ และรวมทั้งงบประมาณที่จะต้องใช้ในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์

๓.๓ งานทันตสาธารณสุข คืองานที่ครอบคลุมทั้งการดำเนินงานทันตกรรมป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ การให้บริการทันตกรรมและการดำเนินงานทันตกรรมฟื้นฟูแก่ประชาชนในเขตรับผิดชอบ รวมทั้งให้การสนับสนุนการจัดบริการทันตสาธารณสุข และพัฒนางานทันตสาธารณสุขในหน่วยบริการทุกระดับ

๔. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

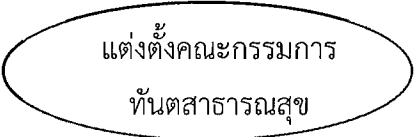
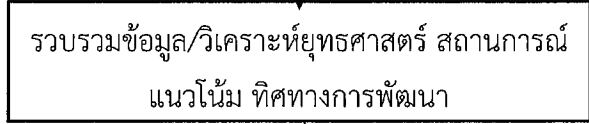

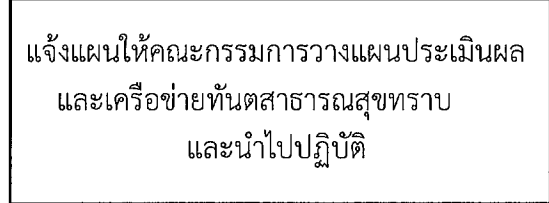
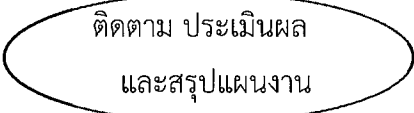
- ๔.๑ แบบฟอร์มในการจัดทำแผนงานทันตสาธารณสุข
- ๔.๒ แบบติดตาม และสรุปแผนงานทันตสาธารณสุข

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข
- ๕.๒ แผนยุทธศาสตร์จังหวัดอุทัยธานี

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การวางแผนและพัฒนายุทธศาสตร์ ทันตสาธารณสุข</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-01-01 แผ่นที่ ๓/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	--	--

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบ	ขั้นตอน	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
ผู้รับผิดชอบการจัดทำ แผน		คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ
ผู้รับผิดชอบ/ คณะกรรมการ		ยุทธศาสตร์ประเทศ/ จังหวัด/หน่วยงาน
ผู้รับผิดชอบ/ คณะกรรมการ	 <p>ปรับแก้</p>	บันทึกขออนุมัติ แผนงาน
ผู้รับผิดชอบ/ คณะกรรมการ		แผนงาน ทันตสาธารณสุข
ผู้รับผิดชอบ/ คณะกรรมการ		แผนงาน ทันตสาธารณสุข

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น KHANHANG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การวางแผนและพัฒนายุทธศาสตร์ ทันตสาธารณสุข</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-01-01 แผ่นที่ ๔/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการทันตสาธารณสุขระดับจังหวัดและอำเภอ ประกอบด้วยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทน รพท./รพช./สสอ./รพ.สต.

๗.๒ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทันตสุขภาพ และสุขภาพอื่นๆ ข้อมูลทรัพยากรสาธารณสุข ข้อมูลการรับบริการสาธารณสุข ข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๗.๓ ประชุมชี้แจงคณะกรรมการทันตสาธารณสุข เรื่องนโยบายและทิศทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และพิจารณาทิศทางการวางแผน บริหาร และพัฒนางานทันตสาธารณสุข

๗.๔ จัดทำแผนงานทันตสาธารณสุขประจำปีฉบับร่าง เพื่อให้คณะกรรมการวางแผนและประเมินผลพิจารณา หากมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการปรับแก้ให้เรียบร้อย

๗.๕ จัดทำแผนงานทันตสาธารณสุขประจำปีฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเพื่อขออนุมัติแผน

๗.๖ คณะกรรมการ โดยกลุ่มงานทันตสาธารณสุขนำเสนอแผนที่อนุมัติแล้ว ในที่ประชุมคณะกรรมการวางแผนและประเมินผล และที่ประชุมเครือข่ายทันตสาธารณสุข

๗.๗ คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานตามแผน

๗.๘ คณะกรรมการติดตามประเมินผลและสรุปแผนงาน นำเสนอนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง โครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic) ในสถานบริการ สาธารณสุขภาครัฐ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-01 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>
--	---	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p>พัชรนันท์ ศักดิ์ศิริกุล (นางสาวพัชรนันท์ ศักดิ์ศิริกุล) ทันตแพทย์ปฏิบัติการ ๘ / ส.ค. / 2566</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p> (นายประพันธ์ กาญจนคุณฐิติ) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข ๘ / ส.ค. / 2๕๖๖</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี (दनัย พัทธ์กษอรรมพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ๙ ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี UBOLRAHATUNG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง โครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic) ในสถานบริการ สาธารณสุขภาครัฐ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-01 แผ่นที่ ๒/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางให้คลินิกทันตกรรมได้มีคุณภาพและมาตรฐานในการบริการทันตกรรมแก่ผู้บริโภค
- ๑.๒ เพื่อความปลอดภัยและคุ้มครองสิทธิแก่ผู้มารับบริการทันตกรรม
- ๑.๓ เพื่อพัฒนาการบริการทันตกรรมให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ขอบเขต (Scope)

เป็นการดำเนินงานในระดับจังหวัด เพื่อให้คลินิกทันตกรรมในสถานบริการภาครัฐ มีคุณภาพได้มาตรฐานโดยให้คลินิกทันตกรรมสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยความสมัครใจ

๓. คำนิยาม

- ๓.๑ คลินิกทันตกรรม หมายถึง ให้บริการทันตกรรมที่นำทีมทันตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือทันตแพทย์ทั่วไป ที่มุ่งเน้นให้ผลการรักษาที่ดีที่สุดแก่ผู้เข้ารับบริการ นอกจากบุคลากรที่มีคุณภาพแล้ว ต้องใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพทั้งด้านวัสดุและอุปกรณ์เครื่องมือทางทันตกรรมที่ทันสมัย รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการให้บริการและที่สำคัญคลินิกทันตกรรมควรให้ความสำคัญกับการบริการที่รวดเร็วและสมบูรณ์แบบ
- ๓.๒ คุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามข้อกำหนดที่ต้องการ โดยสินค้าหรือบริการนั้นสร้างความพอใจให้กับลูกค้า
- ๓.๓ ทันตแพทย์ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่วางแผนและดูแลทำการรักษาทางทันตกรรม
- ๓.๔ ผู้ช่วยทันตแพทย์ หมายถึง ผู้ช่วยที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือทันตแพทย์ข้างเก้าอี้
- ๓.๕ ผู้มารับบริการ หมายถึง ผู้ที่มารับบริการทางทันตกรรม เช่น ชูดหินปูน อุดฟัน ถอนฟัน ใสฟันเทียม ผังรากฟันเทียม

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

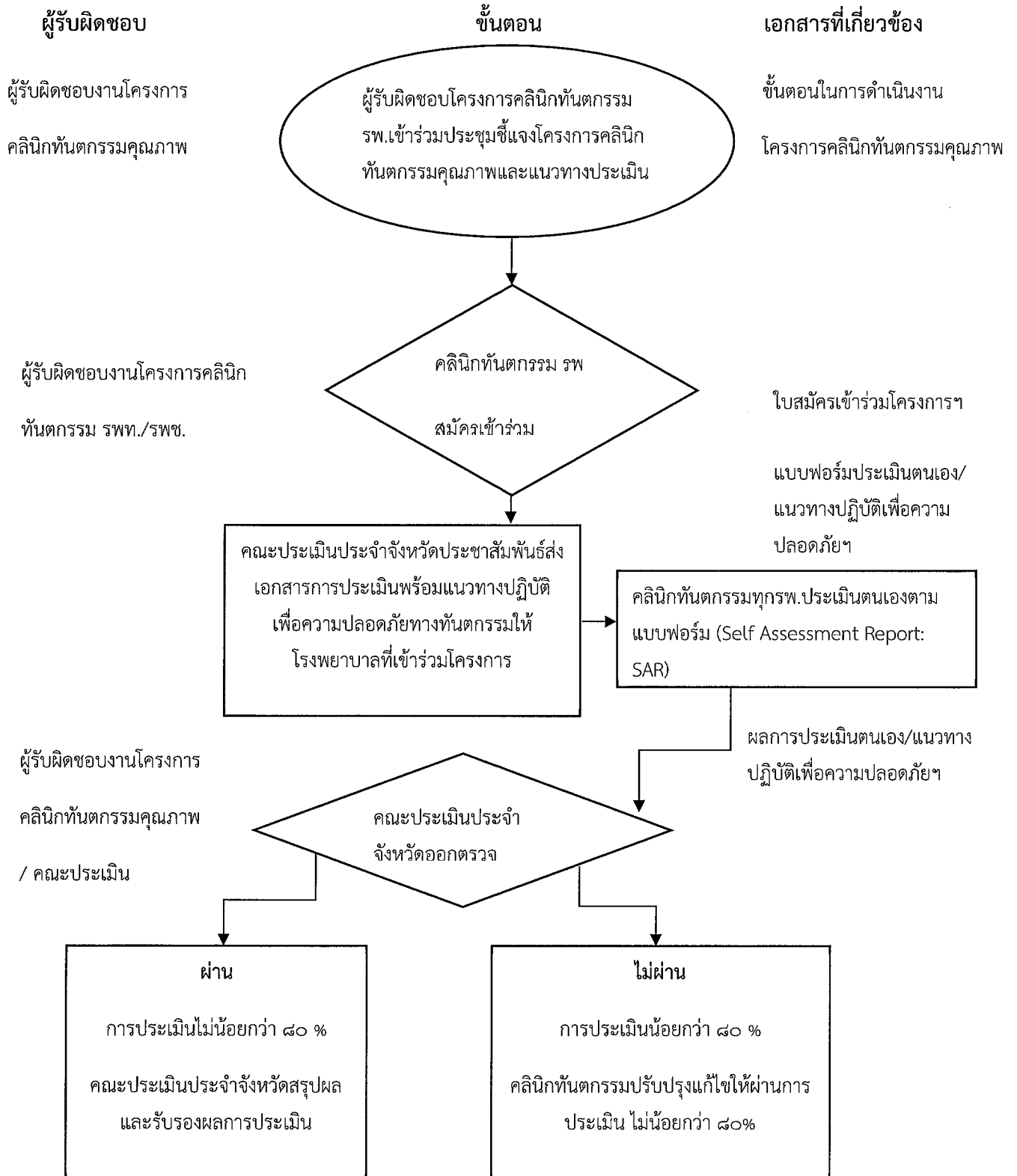
- ๔.๑ ใบสมัครเข้าร่วมโครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic) ในสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ
- ๔.๒ แบบรายชื่อผู้ประสานงานโครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพตามแนวทางปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม (Thai Dental Safety Goals & Guidelines 2023)
- ๔.๓ แบบฟอร์มประเมินตนเอง “แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม” Thai Dental Safety Goals & Guidelines 2023

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ ขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (ทันตแพทย์สภา)
- ๕.๒ แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม Thai Dental Safety Goals & Guidelines 2023 (ทันตแพทย์สภา)

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต BUREAU OF PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง โครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic) ในสถานบริการ สาธารณสุขภาครัฐ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-01 แผ่นที่ ๓/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง โครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพ (Quality Dental Clinic) ในสถานบริการ สาธารณสุขภาครัฐ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-01 แผ่นที่ ๔/๔ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๕ 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- ๗.๑ ประชุมทันตแพทย์จากโรงพยาบาลทุกแห่ง เพื่อชี้แจงโครงการและแนวทางการประเมินผลโครงการ
- ๗.๒ โรงพยาบาลสมัครเข้าร่วมโครงการคลินิกทันตกรรมคุณภาพในสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ
- ๗.๓ คณะประเมินโครงการฯ ประจำจังหวัด ประชาสัมพันธ์และส่งเอกสารการประเมินผลฯ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม (Thai Dental Safety Goals & Guidelines 2023) ที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการศึกษาและพัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยการให้บริการทันตกรรมให้กับแผนกทันตกรรม โรงพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการฯ
- ๗.๔ ขอความร่วมมือให้หัวหน้าแผนกทันตกรรมที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้จัดประชุมภายในแผนกเพื่อประเมินตนเองตามเอกสารการประเมินผลฯ และหาแนวทางพัฒนา พร้อมทั้งสรุปผลการประเมินฯ ไปยังหัวหน้าคณะประเมินโครงการฯ ประจำจังหวัด
- ๗.๕ คณะประเมินโครงการฯ ประจำจังหวัด ออกประเมินแผนกทันตกรรมที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้ตรวจสอบผลการประเมิน ให้คำแนะนำและหาแนวทางพัฒนา โดยต้องผ่านเกณฑ์การประเมินตาม “แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางทันตกรรม” Thai Dental Safety Goals & Guidelines 2023 อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ หากไม่ผ่านเกณฑ์ ให้แก้ไขปรับปรุง และคณะกรรมการออกประเมินใหม่อีกครั้ง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-02 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ค.ค. 2566</p>
---	--	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p>พรพรรณ ศักดิ์ศิริกุล (นางสาวพรพรรณ ศักดิ์ศิริกุล) ทันตแพทย์ปฏิบัติการ ๘ / ๙ ค.ค. / 2566</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p> (นายประพันธ์ กาญจนดุขฎิ) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข ๘ / ๙ ค.ค. / 2566</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี (दनัย พัทธ์ษอรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ๙ ๙ ค.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>กรมสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี UBOLRAHANG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-02 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์
- ๒) เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพหญิงตั้งครรภ์
- ๓) เพื่อพัฒนางานทันตสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ กลุ่มเป้าหมายเป็นหญิงตั้งครรภ์ไตรมาสแรกในคลินิกฝากครรภ์ กิจกรรมส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนั้น สามารถดำเนินการโดยทันตบุคลากรสาธารณสุข โดยเน้นกิจกรรม

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปากอย่างน้อยในช่วงฝากครรภ์ ๑ ครั้ง ครั้งที่ ๑ อายุครรภ์ ≤ 12 สัปดาห์
- ๒) ประเมินอนามัยหรือความสะอาดช่องปากโดยการย้อมสีฟัน
- ๓) ประเมินภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์
- ๔) ประเมินพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร
- ๕) การให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก การบริโภคอาหาร
- ๖) ฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกต้องวิธี
- ๗) การให้บริการทันตกรรม
- ๘) การติดตามหลังคลอด

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

๓.๑ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปากจากโรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปากคือ การรับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ไม่เหมาะสม และไม่ดูแลอนามัยในช่องปาก

๓.๒ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพที่ดี ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

๓.๓ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นซ้ำ ในกรณีที่ย้ายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

๓.๔ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรและใบหน้า

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAHITANG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-02 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๔. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

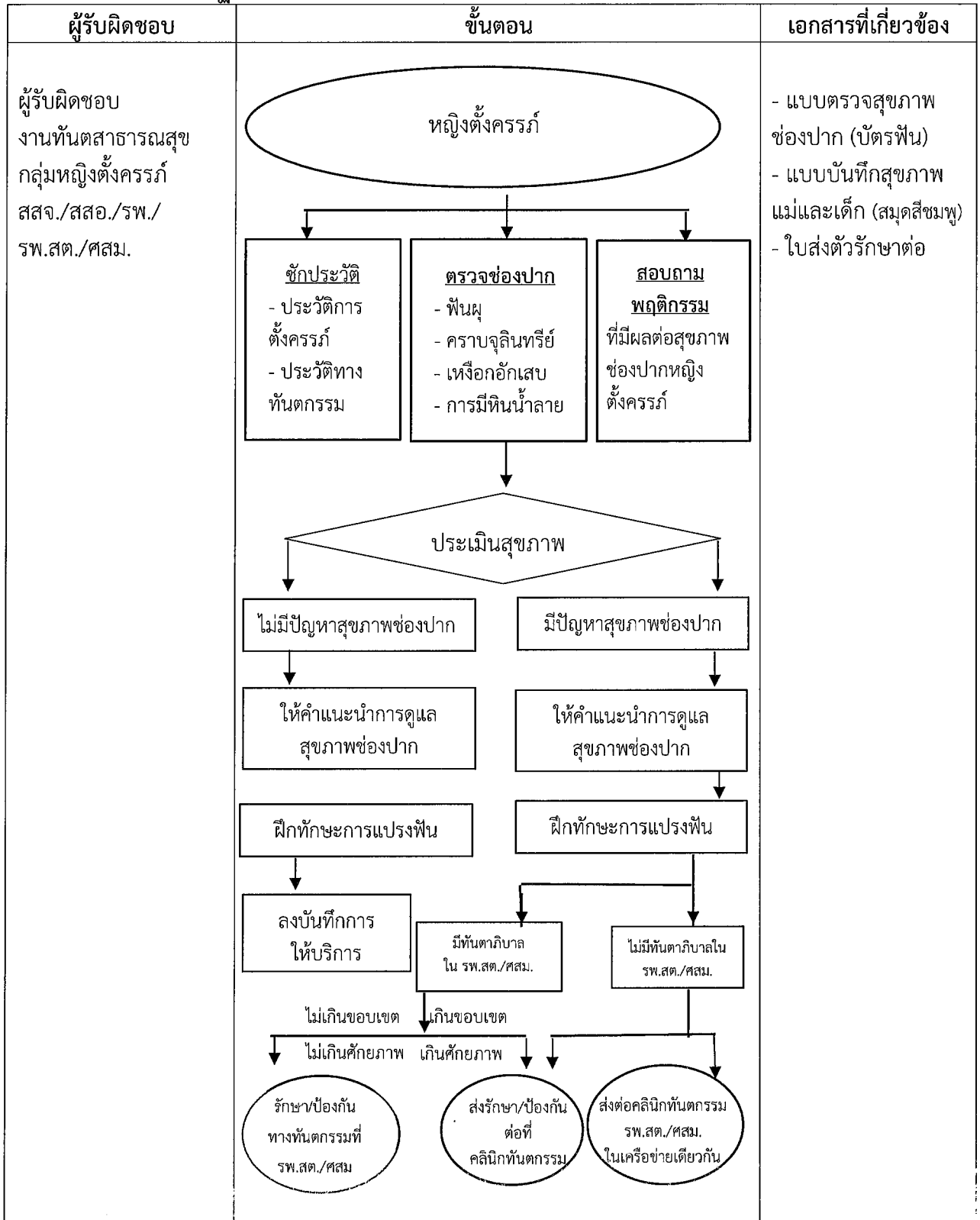
- ๔.๑ แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- ๔.๒ สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู)
- ๔.๓ ใบส่งตัวรักษาต่อ

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขทันตบุคลากรสำหรับในเครือข่ายบริการสุขภาพพระดัมปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ๒๕๖๖ <http://dental2.anamai.moph.go.th>

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-01 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ = 9 ส.ค. 2566</p>
--	--	--

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-02 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จัดทำแผนการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปี และแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินการตามแผน ดังนี้

๗.๒.๑ ประเมิน

- ก. ตรวจสอบสุขภาพช่องปากในหญิงตั้งครรภ์ อย่างน้อย ๑ ครั้ง ในช่วงฝากครรภ์ครั้งที่ ๑ เพื่อตรวจหาโรคในช่องปาก เช่น ฟันผุที่ยังไม่รักษา โรคมะเร็งปาก (Pregnancy Tumor)
- ข. ประเมินอนามัยหรือความสะอาดช่องปากโดยการย้อมสีฟัน
- ค. ประเมินภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ โดยสอนหญิงตั้งครรภ์จุดกราฟโภชนาการ และแปลผล
- ง. ประเมินพฤติกรรมการบริโภคอาหารของหญิงตั้งครรภ์ ตามแบบฟอร์มในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก เพื่อดูว่าหญิงตั้งครรภ์มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมหรือไม่ พฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสมและเป็นข้อมูลสำหรับการให้คำแนะนำปรึกษาทางโภชนาการ

๗.๒.๒ คืบข้อมูล

- ก. ข้อมูลผลการตรวจสุขภาพช่องปาก และผลการประเมินอนามัยช่องปาก
- ข. ข้อมูลผลการประเมินภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ และพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

๗.๒.๓ ให้คำแนะนำ

- ก. ให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากระหว่างตั้งครรภ์
- ข. ให้คำแนะนำการบริโภคอาหารในแต่ละกลุ่ม

๗.๒.๔ ฝึกทักษะ

- ก. ฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี
- ข. สอนทักษะการจัดอาหารหญิงตั้งครรภ์แก่หญิงตั้งครรภ์ สามี และญาติ เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์บริโภคอาหารครบ ๕ กลุ่มอาหาร แต่ละกลุ่มมีปริมาณเพียงพอและหลากหลาย ส่งผลให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ (ดูจากแนวโน้มการเพิ่มน้ำหนัก)

๗.๒.๕ การให้บริการ

- ก. ชัดทำความสะอาดช่องปาก (Oral Prophylaxis) หญิงตั้งครรภ์ (อายุครรภ์ไม่เกิน ๖ เดือน)
- ข. นัดหมายเพื่อการรักษาโรคช่องปากในช่วงอายุครรภ์ที่เหมาะสม หรือประสานการส่งต่อกับทันตแพทย์ และติดตามดูแลกรณีมีการส่งกลับมา

๗.๒.๖ หญิงหลังคลอด เพื่อตรวจเยี่ยมอาการที่บ้านหรือให้คำปรึกษาเพิ่มเติมตามอาการ

- ก. ให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองและบุตร
- ข. ฝึกทักษะทำความสะอาดช่องปากเด็ก
- ค. ดูสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กว่ามีการจุดกราฟโภชนาการหญิงตั้งครรภ์หรือไม่ หากไม่มีสอนจุดกราฟโภชนาการและแปลผลเป็น

๗.๓ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๔ วิเคราะห์ และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-03 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	--	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p>พัชรนันท์ ศักดิ์สีร์กุล (นางสาวพัชรนันท์ ศักดิ์สีร์กุล) ทันตแพทย์ปฏิบัติการ ๘ / ส.ค. / 2566</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p><i>[Signature]</i> (นายประพันธ์ กาญจนดุขฎิ) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข ๘ / ส.ค. / 2566</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี <i>[Signature]</i> (दनัย พัทธ์ษอรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UThAIthANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-03 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพกลุ่มเด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)
- ๑.๒ เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพกลุ่มเด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)
- ๑.๓ เพื่อพัฒนางานทันตสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพกลุ่มเด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC) กลุ่มเป้าหมายเด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC) กิจกรรมส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนั้น สามารถดำเนินการได้โดยทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข โดยเน้นกิจกรรม

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปากและประเมินความเสี่ยงต่อฟันผุ
- ๒) ประเมินพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก
- ๓) ให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก การบริโภคอาหารของลูก
- ๔) ฝึกทักษะผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก
- ๕) ทาฟลูออไรด์วานิชในกลุ่มเสี่ยงสูงต่อฟันผุ

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

๓.๑ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปาก โรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปาก คือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสมและไม่ดูแลอนามัยช่องปาก

๓.๒ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพที่ดี ปัญหาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

๓.๓ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นซ้ำ ในกรณีที่ย้ายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือการป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

๓.๔ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรและใบหน้า

๓.๕ กลุ่มเสี่ยงต่อฟันผุสูง หมายถึง เด็กที่มีความเสี่ยงในช่องปาก ได้แก่ การมีคราบจุลินทรีย์ชัดเจน หรือมีฟันผุระยะแรก เป็นรอยขาวขุ่น หรือมีฟันผุเป็นรู

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-03 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๔. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- ๔.๒ สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู)
- ๔.๓ แบบบันทึกข้อมูลสภาวะช่องปากและพฤติกรรมเด็ก ๑๘ เดือน
- ๔.๔ ใบส่งตัวรักษาต่อ

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขทันตบุคลากรสำหรับในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ๒๕๖๖ <http://dental2.anamai.moph.go.th>

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTHAIRAT PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-03 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ :- 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	---

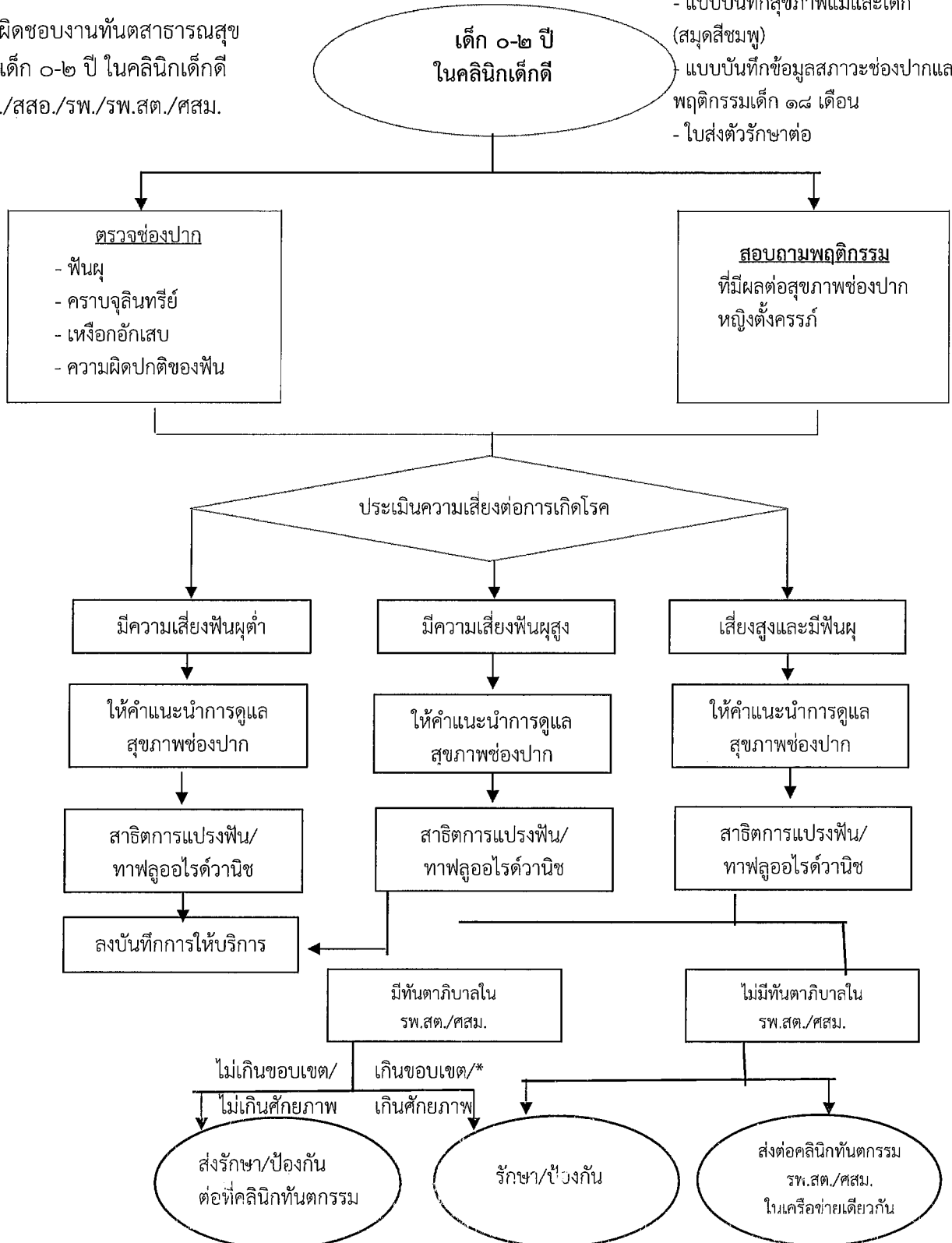
๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน
ผู้รับผิดชอบ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบงานทันตสาธารณสุข
กลุ่มเด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี
สสจ./สสอ./รพ./รพ.สต./ศสม.

ขั้นตอน

- แบบตรวจสอบสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- แบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู)
- แบบบันทึกข้อมูลสภาวะช่องปากและพฤติกรรมเด็ก ๑๘ เดือน
- ใบส่งตัวรักษาต่อ

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เด็ก ๐-๒ ปี ในคลินิกเด็กดี (WCC)</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-03 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>
--	--	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จัดทำแผนการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปี และแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินการตามแผน ดังนี้

๗.๒.๑ ประเมิน

ก. ตรวจสอบสุขภาพช่องปากและประเมินความเสี่ยงต่อฟันผุและติดตามตรวจประเมินความเสี่ยงทุก ๖ เดือน จนถึงอายุ ๒๔ เดือน

ข. ประเมินพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก เพื่อดูว่าเด็กมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารเหมาะสมหรือไม่ พฤติกรรมการบริโภคอาหารใดที่ไม่เหมาะสมเป็นข้อมูลและสำหรับการให้คำแนะนำปรึกษาทางโภชนาการ

๗.๒.๒ คืบข้อมูล

ก. ข้อมูลผลการตรวจสุขภาพช่องปาก และประเมินความเสี่ยงต่อฟันผุ

ข. ข้อมูลพฤติกรรมการบริโภคอาหารของเด็ก

๗.๒.๓ ให้คำแนะนำ

ก. ให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก

ข. ให้คำแนะนำการบริโภคอาหารในแต่ละกลุ่มอาหาร ตามภาวะการเจริญเติบโตของลูก

๗.๒.๔ ฝึกทักษะ

ก. ฝึกทักษะผู้ปกครองการทำความสะอาดช่องปากในเด็กที่ฟันยังไม่ขึ้น

ข. ฝึกทักษะผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็กที่ฟันขึ้นแล้ว

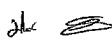

๗.๒.๕ การให้บริการ

ทาฟลูออไรด์วานิชในกลุ่มเสี่ยงสูงต่อฟันผุ โดยเฉพาะที่ทุก ๖ เดือน ก่อนทาฝึกผู้ปกครองแปรงฟันเด็กให้สะอาด และหลังทาให้ผู้ปกครองดแปรงฟันในวันที่ทา ๑ วัน หลังจากนั้นให้แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ วันละ ๒ ครั้ง

๗.๓ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๔ วิเคราะห์ และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนอนุบาล</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-04 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๕ 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p></p> <p>(นางเปรมจิตต์ อินอ่อน) นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ 4 / สิงหาคม / 2566</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p></p> <p>(นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข 7 / สิงหาคม / 2566</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี </p> <p>(ด.ญ. พิชัยชอร์รณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี ๕ 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนอนุบาล</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-04 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ :- 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	---

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มอายุ ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล

๑.๒ เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มอายุ ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล

๑.๓ เพื่อพัฒนางานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มอายุ ๓-๕ ปี ให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มอายุ ๓-๕ ปี กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กอายุ ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล ดำเนินกิจกรรมโดยทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข สนับสนุนให้ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียนอย่างต่อเนื่อง

- ๑) โดยเน้นกิจกรรมการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน
- ๒) จัดอาหารที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อฟัน
- ๓) ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก
- ๔) การให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพและคำแนะนำแก่ผู้ปกครอง
- ๕) การจัดให้เด็กได้บริการทันตกรรมตามความเหมาะสม

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

๓.๑ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปาก โรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปาก คือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสมและไม่ดูแลอนามัยช่องปาก

๓.๒ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพที่ดี ปัญหาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

๓.๓ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรือดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำ ในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

๓.๔ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรและใบหน้า

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก PHANOMHANG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนอนุบาล</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-04 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

๔. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

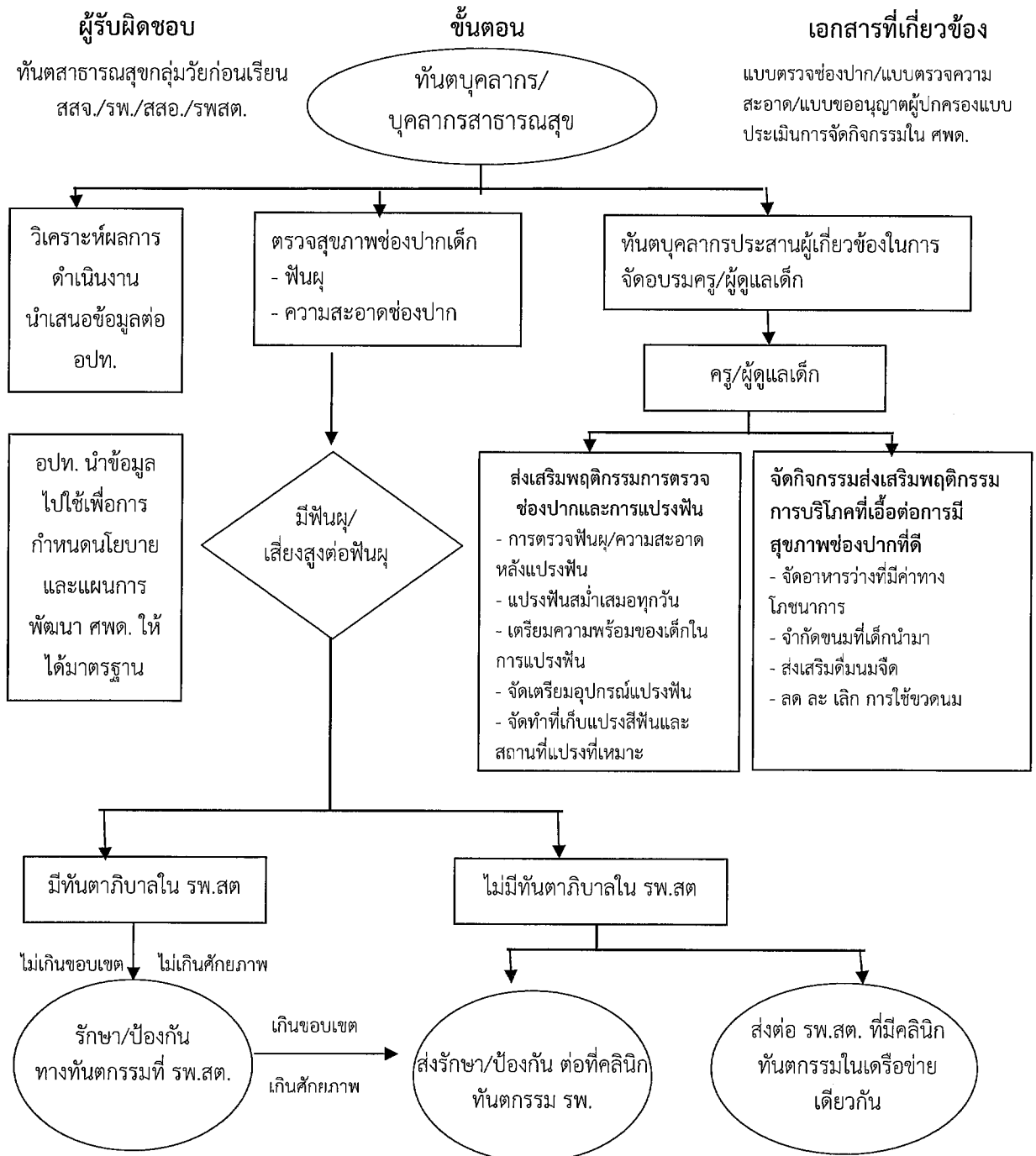
- ๔.๑ แบบบันทึกการตรวจฟันในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียน
- ๔.๒ สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก (สมุดสีชมพู)
- ๔.๓ แบบขออนุญาตผู้ปกครองในการให้บริการทันตกรรม
- ๔.๔ แบบประเมินกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขทันตบุคลากรสำหรับในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ๒๕๖๖ <http://dental2.anamai.moph.go.th>
- ๕.๔ คู่มือสำหรับผู้ดูแลเด็กและครูในการดำเนินงานทันตสาธารณสุขในเด็กก่อนวัยเรียน

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAH THANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนอนุบาล</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-04 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ กลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนอนุบาล</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-04 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ค. 2566</p>
--	---	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากเด็กกลุ่มอายุ ๓-๕ ปี เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพช่องปากเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล ตลอดจนการให้คำแนะนำ และการแก้รอยโรคที่พบในช่องปาก ร่วมกับครู/ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง

๗.๒ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการฝึกอบรมครูและผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ทัศนคติ และทักษะในการจัดบริการส่งเสริมทันตสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

๗.๓ สนับสนุนให้ครูและผู้ดูแลเด็ก จัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นกิจกรรม ดังนี้

๗.๓.๑ จัดเมนูอาหาร และจัดอาหารว่างที่ดีต่อสุขภาพ เหมาะสมต่อเด็ก (อาหารว่างเป็นผลไม้ ๓ วันต่อสัปดาห์) รวมทั้งการดื่มนมจืด งดการใช้ขวดนม

๗.๓.๒ ส่งเสริมพฤติกรรมการแปรงฟัน และจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กให้เอื้อต่อทันตสุขภาพที่ดี ได้แก่

- ๑) ส่งเสริมให้มีการแปรงฟันสม่ำเสมอทุกวัน
- ๒) เตรียมความพร้อมของเด็ก ในการแปรงฟันโดยผสมผสานไปกับการเรียนรู้ของเด็ก
- ๓) จัดเตรียมอุปกรณ์แปรงฟัน
- ๔) จัดทำที่เก็บแปรงสีฟัน และสถานที่แปรงที่เหมาะสม
- ๕) มีความสะอาดของช่องปากหลังแปรงฟัน

๗.๓.๓ ตรวจสุขภาพช่องปาก เดือนละ ๑ ครั้ง และบันทึกในแบบบันทึกการตรวจ

๗.๓.๔ ส่งเสริมการจัดบริการเคลือบฟลูออไรด์วานิชป้องกันฟันผุ

๗.๓.๕ ประเมินสภาพแวดล้อมศูนย์เด็กเล็ก

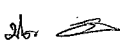

๗.๓.๖ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๓.๗ สรุปลวิเคราะห์ผลข้อมูลต่างๆ แล้วนำข้อสรุปเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

เพื่อพิจารณาตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสนับสนุนอุปกรณ์ คน หรืองบประมาณเสริมสร้างทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

๗.๓.๘ วิเคราะห์และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-05 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ :- 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	---

<p>ผู้จัดทำ</p> <p></p> <p>(นางเปรมจิตต์ อินอ่อน) นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ A / สิงหาคม / ๒๕๖๖</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p></p> <p>(นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข 7 / สิงหาคม / ๒๕๖๖</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี (दनัย พัทธ์อักษรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-05 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
- ๑.๒ เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
- ๑.๓ เพื่อพัฒนางานทันตสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพ มาตรฐาน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ทุกสังกัด กิจกรรมส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพนั้นสามารถดำเนินการได้โดยทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข และครู โดยเน้นกิจกรรม ดังนี้

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๒) การแปรงฟันหลังอาหารกลางวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์
- ๓) การให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ
- ๔) ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
- ๕) การเคลือบหลุมร่องฟัน ในส่วนของการเคลือบหลุมร่องฟันนั้นดำเนินการโดยทันตบุคลากรเท่านั้น

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

๓.๑ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปาก โรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปาก คือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสมและไม่ดูแลอนามัยช่องปาก

๓.๒ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพะที่ดี ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

๓.๓ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นซ้ำ ในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

๓.๔ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรและใบหน้า

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-05 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๔. เอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

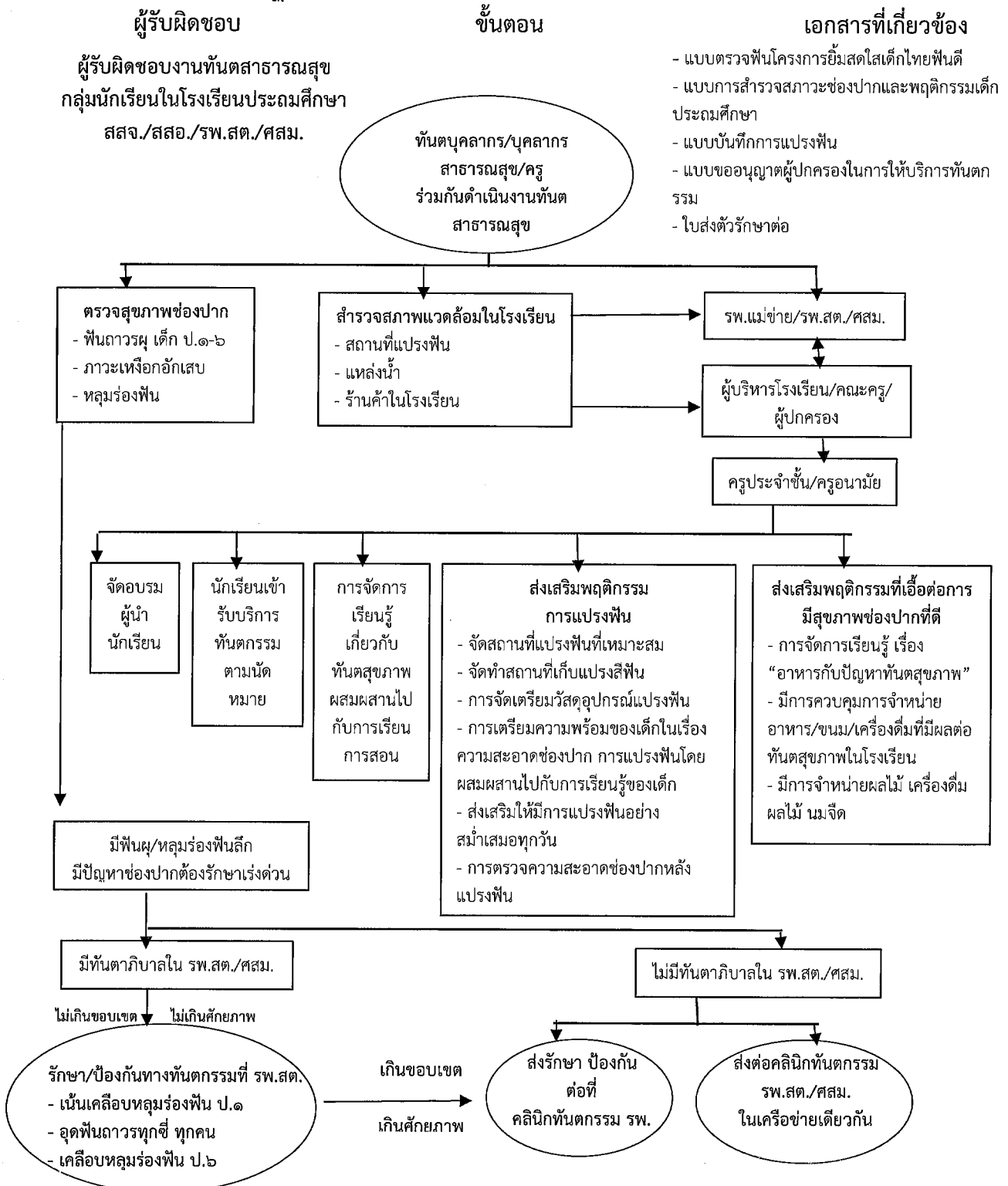
- ๔.๑ แบบตรวจฟัน โครงการยิ้มสดใส เด็กไทยฟันดี
- ๔.๒ แบบสำรวจสภาวะช่องปากและพฤติกรรมในเด็กประถมศึกษา
- ๔.๓ แบบบันทึกการแปรงฟัน
- ๔.๔ แบบขออนุญาตผู้ปกครองในการให้บริการทันตกรรม
- ๔.๕ ใบส่งตัวรักษาต่อ

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ คู่มือการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในเด็กประถมศึกษา การดำเนินงานกิจกรรมเฝ้าระวังทันตสุขภาพของนักเรียน ที่ครูหาให้
- ๕.๒ โครงการยิ้มสดใส เด็กไทยฟันดี
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข สำหรับทันตบุคลากรในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๔ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข สำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชน และศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๕ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ๒๕๖๖ <http://dental2.anamai.moph.go.th>

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAHITANG PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-05 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ :- 9 ส.ค. 2566</p>
--	--	---

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAHITHAN PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-05 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จัดทำแผนการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปี และแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข/ครู ร่วมกันดำเนินการตามแผน ดังนี้

๗.๒.๑ การตรวจสุขภาพช่องปาก

๗.๒.๒ สำรวจสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (สถานที่แปร่งฟัน แหล่งน้ำ ร้านค้าในโรงเรียน)

๗.๒.๓ จัดอบรมนักเรียนแกนนำ

๗.๒.๔ การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพผสมผสานไปกับการเรียนการสอน

๗.๒.๕ ส่งเสริมพฤติกรรมแปร่งฟัน ดังนี้

ก. จัดสถานที่แปร่งฟันที่เหมาะสม

ข. จัดทำสถานที่เก็บแปร่งสีฟัน

ค. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์แปร่งฟัน

ง. การเตรียมความพร้อมของเด็ก ในเรื่องความสะอาดช่องปาก การแปร่งฟัน

โดยผสมผสานไปกับการเรียนรู้ของเด็ก

จ. ส่งเสริมให้มีการแปร่งฟันอย่างสม่ำเสมอทุกวัน

ฉ. การตรวจความสะอาดช่องปากหลังแปร่งฟัน

๗.๒.๖ ส่งเสริมพฤติกรรมกรบิโรคที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี ดังนี้

ก. การจัดการเรียนรู้ เรื่อง “อาหารกับปัญหาทันตสุขภาพ”

ข. มีการควบคุมการจำหน่ายอาหาร/ขนม/เครื่องดื่มที่มีผลต่อทันตสุขภาพในโรงเรียน

ค. มีการจำหน่ายผลไม้ เครื่องดื่มผลไม้ นมจืด

๗.๓ ทันตบุคลากร รพ./รพ.สต./ นำข้อมูลสถานะทันตสุขภาพมาตรวจสอบวิเคราะห์ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการส่งเสริมป้องกันและรักษา พร้อมทั้งรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๔ รพ./รพ.สต. ออกให้บริการรักษา ส่งเสริมป้องกัน หรือส่งต่อเด็กนักเรียนมารับบริการสถานบริการที่นัดหมาย

๗.๕ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๖ วิเคราะห์และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAHITHAN PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มวัยทำงาน</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-06 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p><i>อ. น. สมบัวทอง</i> (นางสาวอศนีย์ สมบัวทอง) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน 11 / สิงหาคม / 2566</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p><i>Dr.</i> (นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข 7 / สิงหาคม / 2566</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี <i>Dr. Dam</i> (दनัย พัทธ์กษอรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มวัยทำงาน</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-06 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ :- 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	---

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มวัยทำงาน
- ๑.๒ เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพกลุ่มวัยทำงาน
- ๑.๓ เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพช่องปากที่ดี และสามารถป้องกันการเกิดโรค การสูญเสียฟันในกลุ่มวัยทำงาน

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยทำงานในเขตบริการของเครือข่ายบริการสุขภาพ โดยเน้นกิจกรรม

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง
- ๒) การประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปาก
- ๓) การให้ทันตสุขศึกษา
- ๔) ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
- ๕) การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๓. คำศัพท์นิยาม

- ๓.๑ กลุ่มวัยทำงาน หมายถึง ประชากรวัยทำงานอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี
- ๓.๒ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปาก โรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปาก คือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ไม่เหมาะสม และไม่ดูแลอนามัยในช่องปาก
- ๓.๓ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพะที่ดี ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคล และการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม
- ๓.๔ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดเป็นซ้ำ ในกรณีที่ยาจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือการป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว
- ๓.๕ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรไกรและใบหน้า

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มวัยทำงาน</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-06 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ค. 2566</p>
---	---	--

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- ๔.๒ แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพช่องปากของประชาชนวัยทำงานสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- ๔.๓ เทคโนโลยีนวัตกรรม โดย Application “FunD”
- ๔.๔ ใบส่งตัวรักษาต่อ

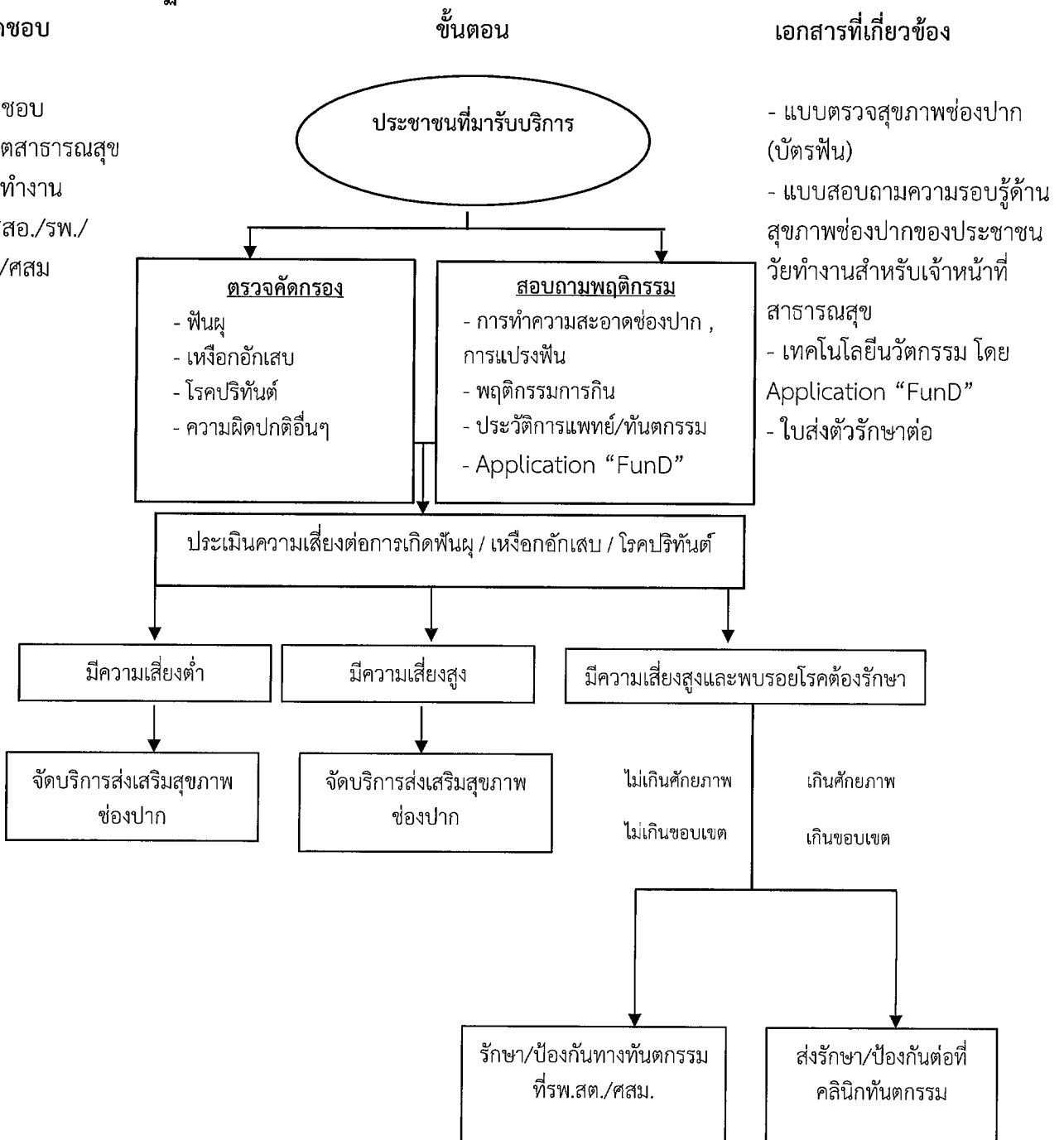
๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปี ๒๕๖๖ :<http://dental๒.anamai.moph.go.th>

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มวัยทำงาน</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-06 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

๖. แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน
ผู้รับผิดชอบ

ผู้รับผิดชอบ
งานทันตสาธารณสุข
กลุ่มวัยทำงาน
สสจ./สสอ./รพ./
รพ.สต./ศสม

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มวัยทำงาน</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-06 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙- 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	---

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จัดทำแผนการดำเนินการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปีและแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินการตามแผนดังนี้

๗.๒.๑ การตรวจสุขภาพช่องปากแก่ประชาชนที่มาใช้บริการ ประเมินความเสี่ยงผู้มารับบริการ จากกลุ่มผู้ช่วยกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มเสี่ยง ที่คลินิกบริการทันตกรรม คลินิกตรวจโรคทั่วไป ในสถานประกอบการหรือดำเนินการในชุมชน

๗.๒.๒ ประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ เหงือกอักเสบ โรคปริทันต์ ตลอดจนความจำเป็นในการให้ทันตกรรมป้องกัน

๗.๒.๓ การให้ทันตสุขศึกษา เป็นการให้ทันตสุขศึกษารายกลุ่มหรือรายบุคคลในการดูแลช่องปากด้วยตนเอง

๗.๒.๔ การฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะการทำความสะอาดฟัน เช่น ฝึกแปรงฟัน หรือใช้ไหมขัดฟัน อุปกรณ์ช่วยทำความสะอาดอื่นๆ

๗.๒.๕ ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี

๗.๒.๖ การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๗.๓ ทันตบุคลากร รพ./รพ.สต. นำข้อมูลสถานะทันตสุขภาพมาตรวจสอบวิเคราะห์ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการส่งเสริมป้องกันและรักษา พร้อมทั้งรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๔ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๕ วิเคราะห์และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAI THANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-07 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๕ 9 ส.ค. 2566</p>
--	---	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p><i>สมพร สมบัวทอง</i> (นางสาวอศนีย์ สมบัวทอง) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน 4 / สิงหาคม / ๒๕๖๖</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p><i>ช</i> (นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข 7 / สิงหาคม / 2๕๖๖</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี <i>Down</i> (दनัย พิทักษ์อรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAI PROVINCE PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-07 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

- ๑.๑ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ
- ๑.๒ เพื่อกำหนดมาตรฐานงานส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุ
- ๑.๓ เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพช่องปากที่ดี และสามารถป้องกันการเกิดโรค การเกิดโรคซ้ำ การสูญเสียฟัน ในกลุ่มผู้สูงอายุ

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุในเขตบริการของเครือข่ายบริการสุขภาพ โดยเน้นกิจกรรม

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปาก อย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง
- ๒) การให้ทันตสุขศึกษา
- ๓) การฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะการทำความสะอาดฟัน
- ๔) ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
- ๕) การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๓. คำศัพท์และคำนิยาม

- ๓.๑ ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป
- ๓.๒ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปากจากโรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปากคือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ไม่เหมาะสม และไม่ดูแลอนามัยในช่องปาก
- ๓.๓ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพะที่ดี ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม
- ๓.๔. การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำ ในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือการป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสุขภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว
- ๓.๕ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรไกรและใบหน้า

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-07 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	--

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

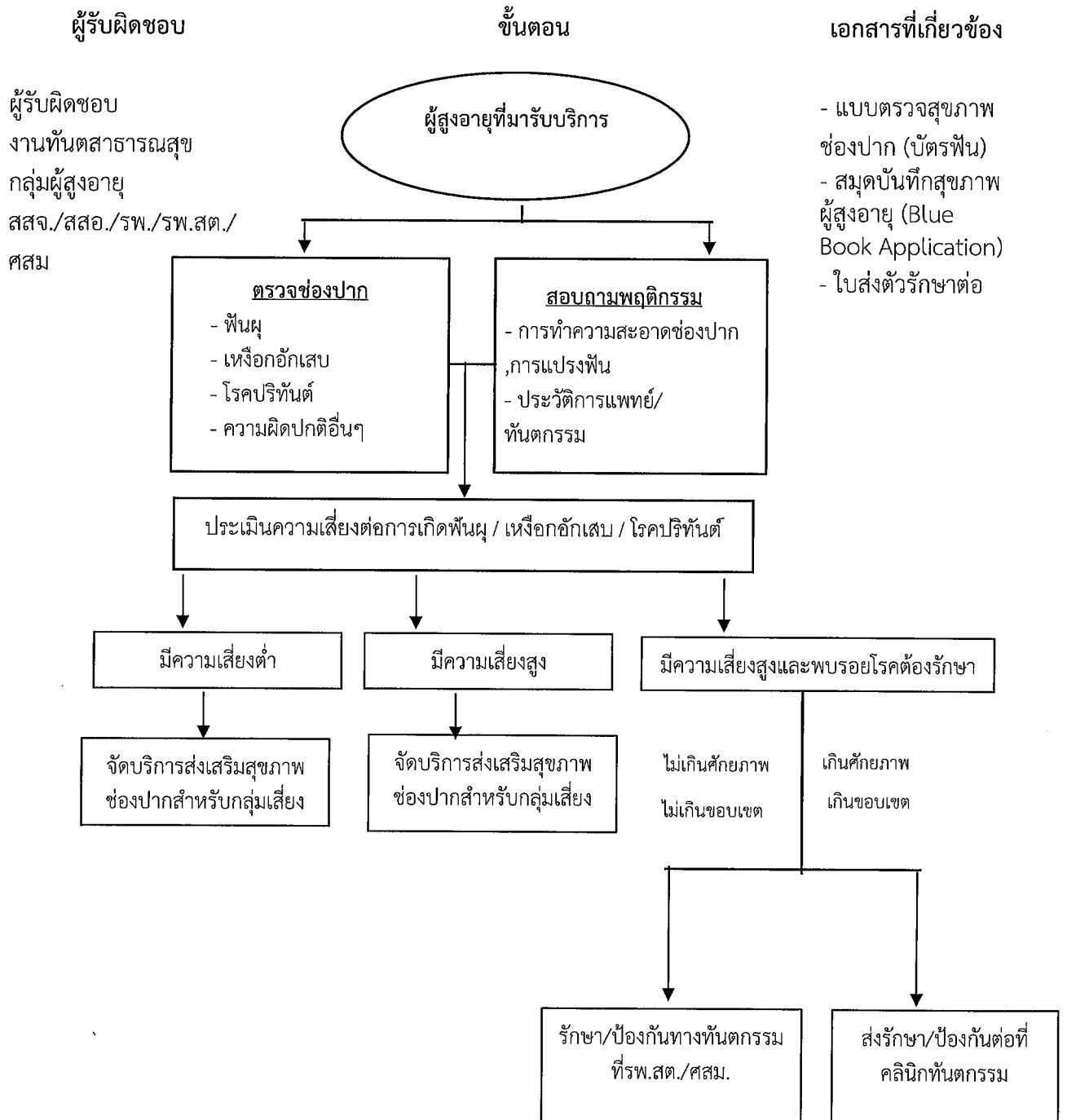
- ๔.๑ แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- ๔.๒ สมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ (Blue Book Application)
- ๔.๓ ใบส่งตัวรักษาต่อ

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากร
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ๒๕๖๖ : <http://dental๒.anamai.moph.go.th>

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี BANGPHAN PROVINCE PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-07 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	---	--

๖.แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TAI PROVINCE PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-07 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	---	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจัดทำแผนการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปีและแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินการตามแผนดังนี้

๗.๒.๑ การตรวจสุขภาพช่องปากตรวจหาภาวะโรคฟันผุ โรคปริทันต์ รอยโรคหรือแผลในช่องปาก ปัญหาการบดเคี้ยวที่เกิดจากการสูญเสียฟัน หรือการใส่ฟันปลอมที่ไม่ได้ประเมินคุณภาพความเสี่ยง ต่อการเกิดโรค เพื่อส่งเสริมฟื้นฟูสภาพช่องปาก หรือความจำเป็นในการให้ทันตกรรมป้องกัน

๗.๒.๒ การให้ทันตสุขศึกษา เป็นการให้ทันตสุขศึกษารายกลุ่มหรือรายบุคคล ในการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตัวเอง ในกรณีของผู้สูงอายุ อาจให้โดยตรงหรือผ่านครอบครัวผู้ดูแล เป็นรายกรณีไป

๗.๒.๓ การฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะการทำความสะอาดฟัน เช่น ฝึกแปรงฟัน การใช้ไหมขัดฟัน อุปกรณ์ช่วยทำความสะอาดอื่นๆ

๗.๒.๔ ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการใช้สุขภาพช่องปากที่ดี

๗.๒.๕ การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๗.๓ ทันตบุคลากร รพ./รพ.สต. นำข้อมูลสถานะทันตสุขภาพมาตรวจสอบวิเคราะห์ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการส่งเสริมป้องกันและรักษาพร้อมทั้งรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๔ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๕ วิเคราะห์ และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี U-TATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-08 แผ่นที่ ๑/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>
--	--	--

<p>ผู้จัดทำ</p> <p><i>ศัตตวี สมบัวทอง</i></p> <p>(นางสาวอศนีย์ สมบัวทอง) เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน 4 / สิงหาคม / ๒๕๖๖</p>	<p>ผู้ตรวจสอบ</p> <p><i>J</i></p> <p>(นายประพันธ์ กาญจนดุขฎี) หัวหน้ากลุ่มงานทันตสาธารณสุข 7 / สิงหาคม / 2566</p>
<p>ผู้อนุมัติ</p> <p>ว่าที่ร้อยตรี <i>Dam</i></p> <p>(दनัย พัทธ์กษอรณพ) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี 9 ส.ค. 2566</p>	

ประวัติการแก้ไข

วันที่บังคับใช้	แก้ไขครั้งที่	เนื้อหาที่แก้ไข

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต PHUKHATHA PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-08 แผ่นที่ ๒/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๑. วัตถุประสงค์ (Objective)

๑.๑ เพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพช่องปากที่ดี สามารถป้องกันการเกิดโรค การเกิดโรคซ้ำ การสูญเสียฟันในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน

๑.๒ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง สามารถดูแลสุขภาพช่องปากตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถประเมินความจำเป็นในการเข้ารับบริการได้

๑.๓ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้รับการตรวจ เพื่อประเมินความเสี่ยงต่อโรค และได้รับบริการทันตกรรมป้องกันที่เหมาะสมตามระดับความเสี่ยง

๒. ขอบเขต (Scope)

การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง กลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนที่มารับบริการในเขตบริการของเครือข่ายบริการสุขภาพ โดยเน้นกิจกรรม

- ๑) การตรวจสุขภาพช่องปาก
- ๒) ประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปาก
- ๓) การให้ทันตสุขศึกษา
- ๔) การฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะการทำความสะอาดฟัน
- ๕) ส่งเสริมพฤติกรรมกรบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
- ๖) การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๓. คำศัพท์นิยาม

๓.๑ โรคเรื้อรัง (Chronic disease) หมายถึง โรคที่เมื่อเป็นแล้วจะมีอาการหรือต้องรักษาติดต่อกันนาน เป็นแรมเดือนแรมปี หรือตลอดชีวิต มักได้แก่โรคไม่ติดเชื้อ (Non-Infectious Disease) เป็นส่วนใหญ่ เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง อัมพาต โรคหัวใจ โรคหืด หลอดลมอักเสบเรื้อรัง ถุงลมโป่งพอง มะเร็ง ตับแข็ง

๓.๒ สุขภาพช่องปาก หมายถึง ภาวะที่ปราศจากอาการปวดเรื้อรังในช่องปากและใบหน้า ความผิดปกติในช่องปาก โรคปริทันต์ ฟันผุและสูญเสียฟัน ปัจจัยเสี่ยงของโรคในช่องปาก คือ การรับประทานที่ไม่เหมาะสม สูบบุหรี่ บริโภคแอลกอฮอล์ไม่เหมาะสม และไม่ดูแลอนามัยในช่องปาก

๓.๓ การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพะที่ดี ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมบุคคลและการจัดการสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม

๓.๔ การป้องกันโรค หมายถึง การกระทำหรืองดกระทำบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย และการป้องกันไม่ให้กลับเป็นซ้ำ ในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-08 แผ่นที่ ๓/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๙ ๙ ส.ค. 2566</p>
---	--	--

การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย ป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

๓.๕ ทันตสุขภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพที่ดีในการทำงานของฟัน อวัยวะรอบตัวฟันและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการบดเคี้ยว รวมทั้งระบบของขากรรไกรและใบหน้า

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ๔.๑ แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- ๔.๒ แบบสอบถามพฤติกรรม
- ๔.๓ แบบบันทึกการส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเสี่ยง
- ๔.๔ ใบส่งตัวรักษาต่อ

๕. เอกสารอ้างอิง

- ๕.๑ แนวทางดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในเครือข่ายบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (CUP)
- ๕.๒ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุขสำหรับทันตบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนและศูนย์สุขภาพชุมชน
- ๕.๓ แนวทางการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ปี ๒๕๖๖ : <http://dental๒.anamai.moph.go.th>

 <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-08 แผ่นที่ ๔/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ - 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

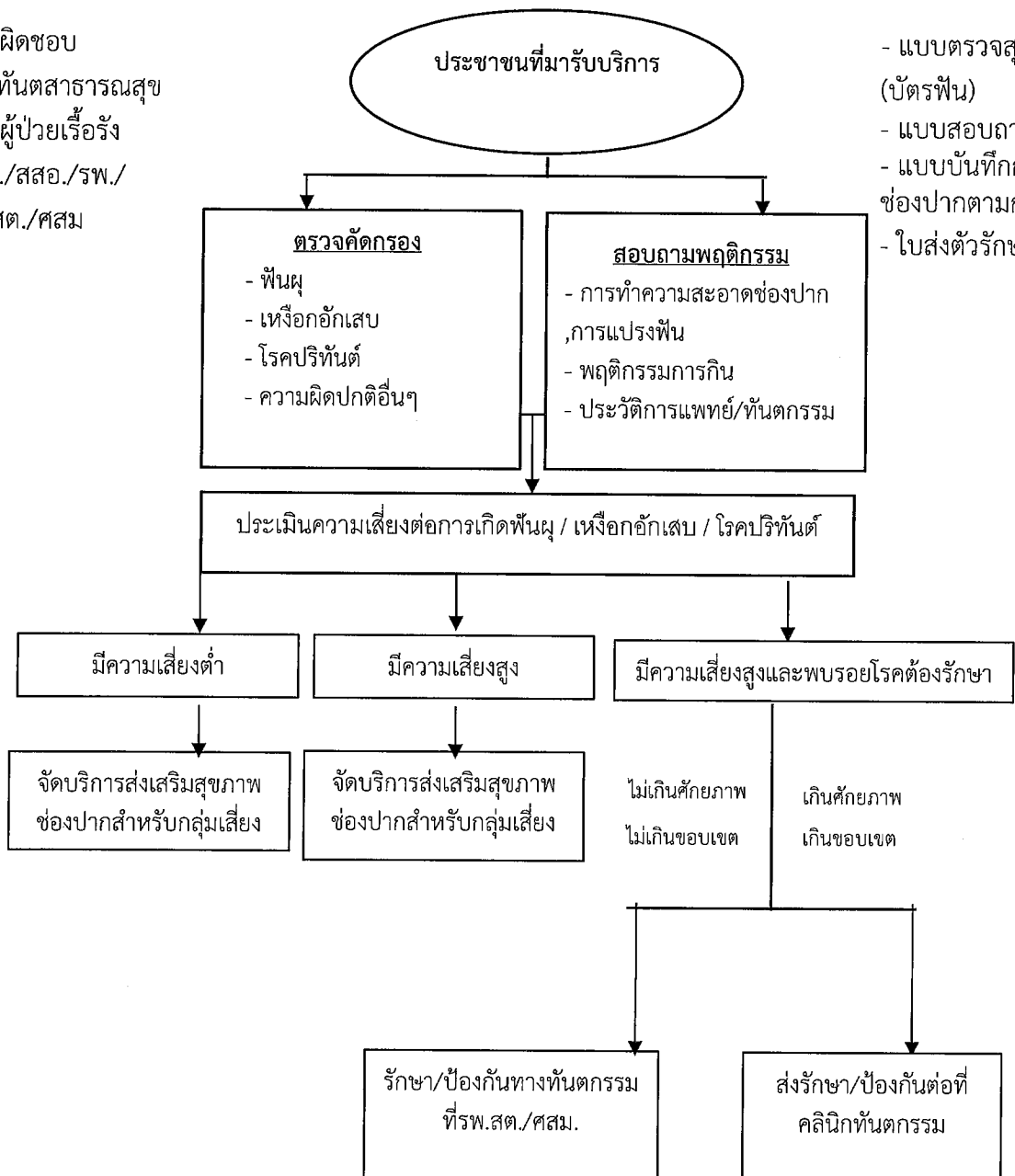
๖.แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผู้รับผิดชอบ

ขั้นตอน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบ
งานทันตสาธารณสุข
กลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง
สสจ./สสอ./รพ./
รพ.สต./ศสม

- แบบตรวจสุขภาพช่องปาก (บัตรฟัน)
- แบบสอบถามพฤติกรรม
- แบบบันทึกการส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเสี่ยง
- ใบส่งตัวรักษาต่อ

 <p>กระทรวงสาธารณสุข MINISTRY OF PUBLIC HEALTH</p> <p>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี UTATHANI PROVINCIAL PUBLIC HEALTH OFFICE</p>	<p>คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เรื่อง การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง</p>	<p>กลุ่มงานที่ถือครองเอกสาร กลุ่มงานทันตสาธารณสุข รหัส SOP-012-02-08 แผ่นที่ ๕/๕ ฉบับที่๑..... แก้ไขครั้งที่ ๐ วันที่อนุมัติ ๕ 9 ส.ค. 2566</p>
---	--	--

๗. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จัดทำแผนการดำเนินการส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพประจำปีและแจ้งแผนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๒ ทันตบุคลากร/บุคลากรสาธารณสุข ร่วมกันดำเนินการตามแผนดังนี้

๗.๒.๑ การตรวจสุขภาพช่องปากแก่ประชาชนที่มาใช้บริการ ประเมินความเสี่ยงผู้มารับบริการ จากกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังและกลุ่มเสี่ยง ที่คลินิกบริการทันตกรรม คลินิกโรคเบาหวาน คลินิกโรคความดัน คลินิกวัยทอง คลินิกผู้สูงอายุในสถานบริการ หรือดำเนินการในชุมชน

๗.๒.๒ ประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ เหงือกอักเสบ โรคปริทันต์ ตลอดจนความจำเป็นในการให้ทันตกรรมป้องกัน

๗.๒.๓ การให้ทันตสุขศึกษา เป็นการให้ทันตสุขศึกษารายกลุ่มหรือรายบุคคลในการดูแลช่องปากด้วยตนเอง

๗.๒.๔ การฝึกปฏิบัติเพิ่มทักษะการทำความสะอาดฟัน เช่น ฝึกแปรงฟัน หรือใช้ไหมขัดฟัน อุปกรณ์ช่วยทำความสะอาดอื่นๆ

๗.๒.๕ ส่งเสริมพฤติกรรมกรบริโภคอาหารที่เอื้อต่อการใช้สุขภาพช่องปากที่ดี

๗.๒.๖ การให้บริการทันตกรรมและทันตกรรมป้องกันตามความจำเป็น

๗.๓ ทันตบุคลากร รพ./รพ.สต. นำข้อมูลสถานะทันตสุขภาพมาตรวจสอบวิเคราะห์ พร้อมทั้งจัดทำแผนการให้บริการส่งเสริมป้องกันและรักษา พร้อมทั้งรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๗.๔ บันทึกข้อมูลในระบบรายงาน

๗.๕ วิเคราะห์และประเมินผลส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง